

Університетська Душка

Освіта для
світа і світу!

ТВ КІНГ

Тернопільське відділення фінансово-економічного факультету КІНГ (1966 – 1967)

ТФ КІНГ

Тернопільський факультет КІНГ (1967 – 1970)

ТФЕІ

Тернопільський фінансово-економічний інститут (1971 – 1989)

ТІНГ

Тернопільський інститут народного господарства (1989 – 1994)

ТАНГ

Тернопільська академія народного господарства (1994 – 2005)

ТДЕУ

Тернопільський державний економічний університет (2005 – 2006)

TNEU

Тернопільський національний економічний університет (з 2006 року)

1966-2016

Шановна освітянська спільнота Тернопільського національного економічного університету!

Щиро вітаю професорсько-викладацький колектив, працівників, студентів і випускників зі знаковою подією у життєписі вищого навчального закладу — 50-річчям від дня заснування!

Університет — це фундамент сучасного розвитку українського суспільства, на який покладається місія формування освіченої особистості та духовного відродження нашої нації. Виважена державницька позиція, сумлінна та наполеглива праця Вашого колективу сприяє утвердженню високих європейських освітніх критеріїв.

Студентство — цвіт нації. Ви формуєте нове покоління прогресивної молоді, передаючи їм неоціненний скарб високої професійної майстерності та лідерства. Добру славу університету творили й творять люди з новим мисленням і національною свідомістю.

Освіта — це престиж держави, золотий резерв її морального та інтелектуального поступу. Серед основних завдань університету — виховати гармонійну особистість, патріотизм, почуття національної самоідентифікації та гордості за Україну.

Тернопільський національний економічний університет — це відомий інтелектуально-навчальний центр, простір інноваційних наукових знань, осередок культури та спорту.

Бажаю, щоб плідна праця Вашого колективу і надалі була спрямована на розвиток і популяризацію національної освіти на теренах нашої держави та міжнародній арені. Нехай Ваша наснага та відданість обраній справі будуть запорукою нових звершень в ім'я українського народу!

Президент України

Петро ПОРОШЕНКО

Шановні викладачі, студенти та співробітники Тернопільського національного економічного університету!

У житті Університету визначна дата — йому виповнюється 50 років!

Напружена робота всього колективу дозволила навчальному закладу за короткий період часу здобути статус національного та зайняти гідне місце серед вищих навчальних закладів нашої держави.

За плечима Університету — чималий досвід і визнання не тільки в Україні, а й далеко за її межами.

Нині молодь асоціює успішну кар'єру з отриманням престижного диплома для подальшої самореалізації.

Випускники Університету з гордістю говорять про освіту, яка дала їм шанс на успішне життя і кар'єру та можливість поповнити ряди кращих фахівців галузі. Адже запорука фінансового успіху держави і кожного його підприємства лежить на плечах економістів.

Тож нехай у випускників, нинішніх та майбутніх, завжди буде підґрунтя пишатися своїм Університетом.

Сьогоднішній день — це свято всього колективу та гарний привід висловити щирі слова вдячності викладачам та працівникам Університету за плідну, творчу роботу з підготовки висококваліфікованих фахівців, а студентам за цілеспрямованість, активність, наполегливість у здобутті нових знань, бажання стати кваліфікованими фахівцями своєї справи.

Від щирого серця бажаю всім миру, злагоди довгих літ плідної праці, нових здобутків на науково-освітянській ниві, творчих звершень і натхнення!

З повагою
 Міністр освіти і науки України

Лілія ГРИНЕВИЧ

Дорога університетська родино!

Сьогодні час нестримно наближає нас до межі, що відокремлює минуле від прийдешнього, перегортає сторінки історії та відкриває у літописі Тернопільського національного економічного університету майбуття.

Скільки доль, прагнень, думок, емоцій переплелися мереживом у канві нашої з Вами історії. У ній немає нецікавих сторінок, чернеток і чистовиків, у ній є ми — обличчя і сумління університету.

Сьогодні Тернопільський національний економічний університет гордо і впевнено прямує до визначеної мети. Відданість учених і науковців, які заклали підвалини фахових знань, стала поштовхом до підкорення нових вершин, натхнення у вихованні молодого покоління.

Студентство — юне і прекрасне обличчя нашої країни. Саме юнакам і дівчатам, з їх молодечою енергією, наполегливою щоденною працею і завзяттям, будувати майбутнє України.

Гордимось нашими випускниками, адже тут вони навчалися досліджувати закони економіки, інформатики та права, бачити перспективи розвитку, впевнено йти вперед, досягати успіху.

За цими швидкоплинними студентськими роками навчання криється нелегкий шлях утвердження своїх принципів, пошуків і звершень, зростання та примноження власних досягнень.

Ми цінуємо минуле, але, базуючись на досягнутому, будуємо майбутнє.

Наука — це сфера пошуку людей творчої праці, робота яких є символом духовної свободи та розвитку особистості. З теплотою у серці вітаю усіх, хто пов'язав свій життєпис з історією університету.

Бажаю невичерпної енергії та наснаги для реалізації сміливих планів та цікавих задумів. Нехай невтомні серця університетської спільноти б'ються в унісон, а у вищому навчальному закладі панує дух єдиної родини, що забезпечить упевнений науковий поступ та додасть сили в усіх починаннях! Примножуймо здобутки Тернопільського національного економічного університету в ім'я нашого народу та України!

Віват професори! Віват студенти! Віват університете!

Ректор

Андрій КРИСОВАТИЙ

На книжкову полицю

У специвипуску газети ТНЕУ «Університетська Думка» використано матеріали із книги «Тернопільський національний економічний університет: професіоналізм, престиж, поступ / Ювілейне видання. — Львів: Українська академія друкарства, 2016. — 496 с. Голова редакційної колегії — ректор Тернопільського національного економічного університету Андрій Ігорович Крисоватий.

Ця книга про тих, хто від перших кроків становлення і до сьогодні були і є з альма-матер, хто невеликий навчальний заклад перетворив на авторитетний освітній центр, і для тих, хто переступить поріг цього храму науки, щоб, закінчивши його, прославити свій університет власними професійними здобутками. Адже «Життя нашого вищого навчального закладу — це життя нашої країни. Разом із нею ми працювали, долали труднощі та здобували перемоги, боролися й відстоювали свої духовні цінності та національні інтереси. Уроки історії не минають марно. Залишаються закарбовані у свідомості та пам'яті яскраві сторінки становлення духу вільнодумства студентів, вагомі досягнення наукових шкіл, формування нової генерації фахівців-економістів із почуттям глибокої відповідальності за сьогодення і майбуття. Колектив університету гідний вимог часу. Відкриваючи нові спеціальності, формуючи позитивний імідж українського вищу, створюючи атмосферу, яка приваблює талановиту молодь з усіх куточків України, він зумів у часи економічних трансформацій зберегти своє обличчя, головному суть: не обмежуватися завданням передавання знань, долучення до норми, а виховувати людину, що мислить самостійно — ученого.»

Так усе починалося...

Тернопільське відділення фінансово-економічного факультету КІНГ (1966–1967)

Наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР № 418 від 30 червня 1966 р., на виконання Постанови ЦК Компартії України та Ради Міністрів УРСР, у Тернополі було відкрито відділення фінансово-економічного факультету Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка. Завідувачем Тернопільського відділення КІНГ було призначено 37-річного кандидата економічних наук, доцента медінституту Леоніда Олексійовича Каніщенка — людину, за словами підлеглих, вольову, сувору, але дуже справедливую. «Коли мені запропонували очолити філію КІНГу, — згадує він, — то я після якогось хвилинного розгублення погодився. Це можна назвати сміливістю, адже був молодий, не мав досвіду. Однак сумнівів, що вчинив неправильно, не було ніколи...»

Першими штатними викладачами відділення, окрім самого доцента Л. О. Каніщенка, який викладав політекономію, були: О. Ф. Бабінський — старший викладач фізвиховання, М. І. Дядько — старший викладач історії КПРС, секретар партійної організації відділення, Ю. І. Фатєєва — викладач іноземних мов (англійської і німецької), Г. С. Шевело — старший викладач вищої математики. Погодинниками в 1966–1967 н. р. працювали М. М. Березовський, який викладав медичну підготовку, В. М. Гладкий — етику і естетику, Д. М. Бабінець — технологію, Б. Д. Лановик — економічну історію, Г. К. Новосад — французьку мову, П. М. Холява — економічну географію та ін. Вони вели свої курси, читали лекції, проводили семінарські заняття, приймали іспити. Проте малий контингент студентів не давав їм змоги бути штатними викладачами, ними вони стали в наступному 1967–1968 н. р.

До адміністративно-управлінського персоналу належали завідувач навчальної частини В. В. Сігасєв, інспектор із кадрів Г. О. Якимець, завідувач господарства В. П. Зятківський, головний бухгалтер Г. П. Фещак, лаборант Л. С. Дениско. Першими технічними працівниками відділення були Н. В. Бойко, М. С. Гураль, О. В. Кульматичька, М. І. Кусинь. Є. П. Качан, канд. екон. наук, професор, згадує, що для Леоніда Олексійовича першочерговим завданням було формування педагогічного колективу і особливо залучення осіб з науковими ступенями і вченими званнями. Водночас він особисто добирав фахівців на посади старших лаборантів кафедр, яких на той час було не більше, ніж десять.

Невдовзі після відкриття Тернопільського відділення КІНГ свою роботу розпочала приймальна комісія. Згідно із планом на денну форму навчання передбачалося прийняти 75 студентів, у т. ч. за спеціальністю 1734 «Фінанси і кредит» 50 осіб, за спеціальністю 1737 «Бухгалтерський облік» (спеціалізація «Облік у сільському господарстві») 25 осіб.

Студентами I курсу Тернопільського відділення КІНГ стали кращі випускники шкіл, а також ті, що

мали практичний досвід роботи, з Тернопільської, Вінницької, Хмельницької, Рівненської, Волинської, Чернівецької, Львівської та деяких інших областей.

Важливим чинником у забезпеченні життєдіяльності новоствореного навчального закладу було формування відповідної управлінської бази. Тому для надання допомоги завідувачу відділення Л. Каніщенку з його ініціативи було створено два дієвих органи ТВ КІНГ: виробничу нараду викладачів і технічних працівників та Методичну і наукову комісію. Упродовж вересня-жовтня 1966 р. колектив Тернопільського відділення, незважаючи на певні організаційні труднощі, провів значну роботу щодо організації навчального процесу, створення необхідних культурно-побутових умов для нормальної роботи й навчання. Було повністю укомплектовано викладацький колектив, підготовлено навчально-методичну базу, відремонтовано аудиторії, гуртожиток, необхідними меблями та забезпечено інвентарем, обладнано навчальні, адміністративні й побутові приміщення. Окремі кімнати відвели під кабінети політекономії, історії партії, математики, цифрових машин, іноземної мови, економічної історії і географії, технології промисловості. Там же проводилися практичні та лабораторні заняття.

З перших днів відкриття ТВ КІНГ розпочалося створення його бібліотеки.

У далекому 1966 р. колектив ТВ КІНГ започаткував славні культурні та спортивні традиції нашого навчального закладу.

▼ Ю. І. Фатєєва

▼ Г. С. Шевело

Тернопільський фінансово-економічний факультет КІНГ (1967–1970)

Зростання матеріально-технічної бази Тернопільського відділення КІНГ, високий рівень його навчально-методичної і наукової роботи стали підставою для наступного кроку в розвитку нашого закладу освіти. Наказом міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР № 543 від 28 серпня 1967 р. з метою поліпшення якості підготовки спеціалістів і створення сприятливих умов для розвитку ідейно-виховної, навчально-методичної та науково-дослідної роботи ТВ КІНГ з вересня цього ж року було реорганізовано у Тернопільський факультет Київського інституту народного господарства (ТФ КІНГ). Його деканом призначено доцента Леоніда Канищенка.

У 1967–1968 н. р. на базі Тернопільського факультету КІНГ було відкрито три форми навчання: денну, вечірню і заочну, а кількість студентів зростає з 75 до 515, які навчалися на І–ІІ курсах за спеціальностями «Фінанси і кредит» та «Бухгалтерський облік» (до спеціалізації «Облік у сільському господарстві») додалася спеціалізація «Облік у промисловості»). Навчальний процес забезпечували 19 викладачів, з них 7 — з ученими ступенями. До викладання низки дисциплін на основі погодинної оплати також залучалися висококваліфіковані спеціалісти з виробництва.

З початком 1967–1968 н. р. розширилася матеріально-технічна база факультету. У результаті загальна площа приміщень становила 7250 кв. м. На факультеті нараховувалося, за різними даними, від 7 до 10 лекційних зал на 700 місць, актові зали на 250 місць, 41 аудиторія. У 1970 р. ТФ КІНГ розміщувався у 3 навчальних чотириповерхових корпусах загальною площею 7750 кв. м. Вдалося істотно поліпшити житлово-побутові умови студентів факультету. Зокрема, у грудні 1969 р. здано в експлуатацію типовий студентський гуртожиток на 515 місць площею 3140 кв. м. У 1970 р. розпочалося будівництво ще одного гуртожитку та єдиного в місті серед в.н.з. спортивного комплексу на 500 кв. м.

Реорганізація відділення у факультет створила можливість стрімкого розширення новоствореного закладу. Зростала кількість студентів і викладачів, зміцнювалася матеріальна база.

Збільшення кількості кафедр дало змогу значно активізувати наукову роботу. Викладачі почали активніше публікувати свої статті у наукових виданнях, виступати на наукових конференціях, збільшилися кількість тих, хто працював над дисертаціями. Серед перших захистили кандидатські дисертації В. Шкварець, В. Патерикін, Р. Тиркало, С. Габор, М. Кватира, В. Піча. Продовжували працювати над докторськими дисертаціями доценти Є. Пастушенко, Я. Кізима, М. Григорович та ін.

На факультеті було започатковано науково-дослідну роботу з госпдогвірної тематики. Першою в той час цим почала займатися кафедра обчислювальної техніки.

Надзвичайно активними студенти Тернопільського факультету КІНГ були і в громадському житті.

«Хотілося видавати свою інформацію, а як? — згадує Віталій Мельник. — у мене виникла ідея створити свій (студентський) радіовузол. Оскільки я був головою студентської ради, то мав можливість використати радіопідсилювач («Казахстан»), який придбали невідомо для чого (очевидно, для проведення студентських вечорів).

Отже, я на свій розсуд, без дозволу від'єднав на даху навчального корпусу ввід міської радіомережі, увімкнув — і радіовузол готовий.

Кілька разів я зі своїми товаришами В. Смирчинським і В. Гуранковим виступали з різною інформацією по радіотрансляційним гучномовцям гуртожитку та адміністративних кабінетів аж доти, доки нам ректор заборонив це робити. На той час необхідно було мати спецдопуск до засобів масової інформації...».

З ініціативи тодішніх студентів Віталія Мельника та Валентина Смирчинського також було створено факультетську фотолaboratorію. Саме завдяки їм зберігся перший фотолітопис нашого навчального закладу. Згодом цю справу продовжив штатний фотохудожник в.н.з. Михайло Бенч.

У 1969–1970 н. р. на факультеті було створено добровільну народну дружину, яка нараховувала 225 студентів та викладачів. Командиром ДНД було призначено старшого викладача кафедри фізвиховання О. Бабінського.

Певних успіхів колектив Тернопільського факультету КІНГ досягнув у художній самодіяльності. Упродовж 1969–1970 н. р. було значно зміцнено матеріальну базу художньої самодіяльності: закуплено музичні інструменти, для ансамблю придбано українські національні костюми. Незважаючи на відсутність належної бази, на факультеті широко проводилася фізкультурно-масова і спортивна робота.

У 1970 р. Тернопільський факультет святкував перший випуск підготовлених ним 73 фахівців. Серед них — Надія Леськів, Євген Познахівський, Теодозія Синишина, Віталій Журавель, Галина Пархонюк, Микола Шлапко, Віталій Мельник — отримали дипломи з відзнакою.

На фото (вгорі) на студентській науковій конференції виступає Ольга Білоус, 1970 р.

внизу:

- Святкова колона ТФ КІНГ на вулицях Тернополя, 1968 р.;

- Вокальний ансамбль факультету

Тернопільський

Знаковим для нашого закладу став початок 70-х років, коли міністр вищої і середньої спеціальної освіти УРСР на виконання Постанови Ради Міністрів СРСР № 580 «Про організацію Тернопільського фінансово-економічного інституту» від 22 липня 1970 р., відповідної Постанови Ради Міністрів УРСР № 435 від 24 серпня 1970 р. та наказу Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР № 542 від 7 серпня 1970 р. видав наказ № 848 від 11 грудня 1970 р. про організацію з 1 січня 1971 р. на базі факультету Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка Тернопільського фінансово-економічного інституту (ТФЕІ). Виконувачем обов'язків ректора, а згодом ректором ТФЕІ було призначено Леоніда Канищенка.

Тернопільський фінансово-економічний інститут став першим в Україні вищим навчальним закладом фінансово-економічного профілю. У середині 1971 р. міністр вищої і середньої спеціальної освіти України підписав наказ про присвоєння йому другої категорії, а з 1 вересня 1979 р. — першої. Тоді на території колишнього Радянського Союзу було всього чотири фінансово-економічних інститути — Казанський, Ленінградський, Московський і Тернопільський. Його головним завданням була підготовка кваліфікованих спеціалістів-економістів для фінансової системи, промисловості, сільського господарства та державної статистики.

У зв'язку з відкриттям ТФЕІ в січні 1971 р. на базі факультетської була створена вчена рада інституту на чолі з Л. О. Канищенком, який, незважаючи на те, що був наймолодшим ректором, невдовзі очолив Раду ректорів західноукраїнського регіону, куди входили вищі навчальні заклади Тернопільської, Волинської, Івано-Франківської, Рівненської і Хмельницької областей.

Керівництво освітнім і методичним процесами у вищому навчальному закладі здійснювали проректори з навчальної роботи. Одним із перших посаду проректора з навчальної роботи обіймав з 18 лютого 1972 р. до січня 1973 р. канд. іст.н. (1969 р.) доц. Валентин Павлович Шкварець. Він — випускник Чернівецького державного університету, працював у вчз з 1 вересня 1967 р. викладачем, старшим викладачем, доцентом, завідувачем кафедри суспільних наук, завідувачем кафедри економічної історії і географії. Сьогодні — він заслужений діяч науки і техніки України, д-р іст. наук, проф., завідувач кафедри історії України Навчально-наукового інституту історії та права Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

У структурі інституту було сформовано три факультети: фінансово-економічний (з 1992 р. — фінансовий) (декан — доц. В. П. Вихрущ), обліково-економічний (з 1992 р. — обліку та аудиту) (декан — доц. С. І. Шкарабан), вечірньої і заочної форм навчання (декан — доц. А. В. Григорук), де здобували знання 1000 студентів. Їхніми наставниками були 104 штатних викладачі, в т. ч. 39 кандидатів наук, та 35 — з погодинною оплатою, об'єднаних у 14 кафедр. Своєрідним переломним етапом в історії ТФЕІ став 1975 р. Тоді майже на 90% змінився його керівний склад. Л. Канищенка перевели на роботу до Києва в Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти, де він пропрацював понад 17 років першим заступником міністра та упродовж певного періоду — виконувачем обов'язків міністра.

П. Д. ГУМЕНЮК
РЕКТОР, ДОКТОР ЕКОНОМІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР

Другим ректором ТФЕІ, згідно з наказом міністерства, став д-р екон. наук, проф., учасник Другої світової війни Петро Данилович Гуменюк. За період його керівництва (1975–1983 рр.) істотно зміцнів викладацько-професорський потенціал нашого навчального закладу. Відбувся відчутний прогрес у навчальній та науковій діяльності ТФЕІ, формуванні матеріально-технічної бази. Обов'язки

На фото: (вгорі) Емблема новоствореного інституту;
внизу - А. П. Сгібнєв, М. С. Григорович, А. В. Григорук

М. В. Гагалазов П. Г. Ващків

Заняття проводить доцент М. С. Пушкар

- Випускники та викладачі планово-економічного факультету

На фото - студент Віктор Ющенко на парах

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ (1971–1989)

- Виступ О. А. Устенка під час знайомства з колективом ТФЕІ, 1984 р.

На засіданні вченої ради інституту, 1988 р.

А. М. Тибінь із студентами

Народний танцювальний ансамбль «Пролісок»

проректора з навчальної роботи продовжував виконувати Ананій Васильович Григоров - канд. екон. наук (1972 р.), доц. (1976 р.).

У квітні 1984 р. навчальний заклад очолює третій ректор — 53-річний канд. екон. наук, професор Олександр Андрійович Устенко. На першій зустрічі з колективом він справив враження досконалого оратора, прогресивного організатора, обізнаної та освіченої людини з природним іскрометним почуттям гумору. Він часто повторював, що **«...керівник, який хоче вміло і довго управляти колективом, має завжди забезпечувати рівновагу на осі «колектив — місцева влада — міністерство за основним підпорядкуванням»**. Правильність цієї аксіоми ректор Устенко успішно доводив на практиці, оскільки поєднавши найкращі риси менеджера, вченого-економіста, педагога, обіймав цю посаду 18 років.

Значною мірою саме завдяки зусиллям керівництва внз відбувалося подальше зростання ТФЕІ. 21 грудня 1988 р. на базі відділення з перепідготовки кадрів (господарських керівників) підприємств та організацій, що отримали дозвіл на здійснення зовнішньоекономічної діяльності в колишньому Радянському Союзі, яке існувало при факультеті підвищення кваліфікації, було створено факультет зовнішньоекономічної діяльності (з 1992 р. — міжнародного бізнесу і менеджменту). Очолює його канд. екон. наук, доц. А. М. Тибінь.

Загалом на 1988–1989 н. р. у ТФЕІ діяло 6 факультетів, підготовче відділення та підготовчі курси (з 1968 р. — восьмимісячні вечірні, з 1973 р. — одномісячні денні, з 1977 р. — восьмимісячні заочні).

З кожним навчальним роком більше ставало кваліфікованих викладачів. Якщо у 1970–1971 н. р. у ТФЕІ викладали 104 фахівці, то у 1988–1989 н. р. — 300. Це сприяло підвищенню рейтингу інституту, а отже, й очолив навчатися в ньому збільшувалося (в т. ч. з-поза меж України — з Росії, Молдови, Білорусі, республік Закавказзя та ін.): з 2955 студентів у 1970–1971 н. р. до близько 6000 у 1988–1989 н. р. Відповідно збільшувалася кількість випускників — з 257 осіб у 1971 р. до 1176 у 1989 р. Всього за 1971–1989 рр. ТФЕІ підготував для народного господарства 17 618 спеціалістів, понад 60 випускників були залишені для викладацької роботи в інституті, більшість із них захистили кандидатські дисертації, стали доцентами.

Центром методичної роботи у ТФЕІ була методична комісія інституту, створена у вересні 1974 р. Значна увага приділялася удосконаленню системи організації навчального процесу. Щорічно видавалось понад 100 назв методичних рекомендацій на допомогу студентам з вивчення окремих навчальних дисциплін. Упродовж 1971–1973 рр. в інституті проводилися наукові дослідження в галузі радіоелектроніки. У цей період створювалися перші колективи дослідників на чолі з А. О. Саченком, Я. В. Бучинським, З. І. Домбровським та іншими вченими.

Знаменним для ТФЕІ став 1974 р., коли першу докторську дисертацію «Осесиметричні контактні задачі теорії пружності і термопружності» успішно захистив Я. М. Кізіма.

Естафету, започатковану професором Я. Кізімою, підхопили інші науковці. Так, якщо у 1974 р. у ТФЕІ був лише 1 доктор наук, то у 1989 р. — 16.

Кількість кандидатів наук упродовж 1971–1989 рр. зросла з 35 до 154. Важливим елементом навчально-виховної та пошукової роботи ТФЕІ стало створення музею історії інституту і народного господарства краю. Першу екскурсію провів доцент Богдан Лановик.

Вагомих успіхів ТФЕІ досягнув у розвитку художньої самодіяльності. Значна увага у ТФЕІ приділялася розвитку фізичного виховання і спорту.

У 1977 р. розпочалося будівництво нового навчального корпусу на 1200 місць загальною площею 9497 кв. м. У 1982–1983 н. р. завершено спорудження прибудови до нього на 310 місць корисною площею 1125 кв. м, а в 1985 р. побудовано і сам корпус, який став головним (нині — корпус № 1). У 1973 р. було введено в експлуатацію гуртожиток № 2 на 693 місця. У 1977–1978 н. р. розпочалося будівництво гуртожитку № 3 на 517 місць, яке завершилося в 1979 р. Упродовж 1983–1984 н. р. введено в експлуатацію новий студентський гуртожиток № 4 на 640 місць з ідальнею на 100 місць приміщеннями гімнастичної зали, медпункту загальною площею 7,8 тис. кв. м. До послуг студентів у гуртожитках були обладнані кімнати для самостійної роботи, відпочинку, заняття спортом, бібліотека, диско клуб.

Керівництво інституту дбало також про створення належних побутових умов для сімейних студентів та сімей працівників внз.

Велика увага приділялася медичному обслуговуванню студентів інституту. Із 1971 р. у гуртожитку № 1 працював медпункт, у якому був лікар-терапевт, стоматолог, дві медсестри та санітарка. 10 грудня 1984 р. у гуртожитку № 4 було відкрито санаторій-профілакторій на 75 стаціонарних ліжок, розширений у 1985 р. до 100 місць.

Наприкінці 1980-х рр. багатотисячний колектив Тернопільського фінансово-економічного інституту, як і українське суспільство, перебували на порозі корінних змін у політиці, економіці та ідеології, змін, які ознаменували якісно новий етап — становлення незалежної Української держави.

У ТЕРЕН-ПОЛІ Є НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, У 1966 РОЦІ СТАРТУВАВ ДО ЗНАНЬ, ДО УСПІХІВ...

Візит професора І. Геблера

Професор М. Джоунс

Тернопільський інститут народного господарства (1989–1994)

До кінця 1980-х рр. Тернопільський фінансово-економічний інститут досягнув вагомих успіхів, посідаючи за результатами роботи перші місця серед економічних вищих навчальних закладів України, за що неодноразово, зокрема у 1976, 1981, 1982 рр., нагороджувався грамотами Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти. Вирісши з відділення КІНГ, він розвинувся у великий престижний вчз, який забезпечував Україну не лише спеціалістами з фінансово-банківської діяльності, обліку та аудиту, а й з економіки й управління виробництвом, міжнародних економічних відносин і менеджменту, маркетингу, економічної кібернетики. У зв'язку з цим з'явилася потреба змінити назву вчз відповідно до його діяльності. Згідно з наказом міністра вищої і середньої спеціальної освіти Української РСР № 203 від 11 серпня 1989 р., ТФЕІ було перейменовано на Тернопільський інститут народного господарства (ТІНГ), який у процесі розвитку досяг нового якісного рівня.

Початок нового етапу розвитку нашого закладу збігся в часі з кардинальними змінами, які наприкінці 1980-х — на початку 1990-х рр. відбувалися в СРСР. Завдяки політиці «перебудови», «гласності» люди долали стереотипи й догми, які формувалися десятиліттями, отримали право на об'єктивну інформацію, могли вільно висловлювати власні думки. Критично мислячі викладачі та студенти, усвідомлюючи абсурдність й приреченість тоталітарної системи, щораз частіше звертали погляди до національних глибин: історії, культури, мови, ставали активними поборниками національно-державного відродження України, демократизації інституту, дерусифікації всіх сфер його життя. Ще 9 грудня 1988 р. ректор інституту професор О. А. Устенко, йдучи назустріч побажанням колективу, видав наказ № 174 «Про вивчення української мови», згідно з яким з 1 січня 1989 р. при кафедрі іноземних мов впроваджувався факультатив з вивчення української мови для студентів, викладачів та співробітників нашого закладу. Нового імпульсу відродженню рідної мови в ТІНГ надало прийняття у жовтні 1989 р. Закону УРСР «Про мови в Українській РСР», згідно з яким проголошувався державний статус української мови.

Активним учасником процесу дерусифікації став інститутський осередок Товариства української мови ім. Т. Шевченка. Його установчі збори відбулися 23 листопада 1989 р. з участю понад 70 викладачів, співробітників та студентів ТІНГ.

До реалізації цього завдання активно долучився студентський історико-етнографічний клуб «Спадщина», який діяв з кінця 1989 р. та впродовж 1990 р. під керів-

ництвом викладача кафедри політичної історії В. Ф. Чайковського. Ще однією організацією, створеною в ТІНГ на хвилі національного відродження в лютому 1990 р., став осередок Народного руху України, який очолював завідувач кафедри економіки, обліку і контролю в невиробничій сфері, доц. В. Г. Дем'янишин. Осередок НРУ налічував приблизно 200 осіб. Найбільш активними серед них були доценти кафедр обчислювальної техніки та програмування І. В. Бондар, статистики Є. І. Квач, головний енергетик З. В. Бута та ін.

12 лютого 1990 р., відповідно до Закону УРСР «Про мови в Українській РСР», постанови конференції трудового колективу ТІНГ від 28 грудня 1989 р. та на виконання наказу Мінвузу УРСР № 5 від 9 січня 1990 р., видано наказ ректора О. А. Устенка № 42 «Про впровадження Закону УРСР «Про мови в Українській РСР», за яким викладання всіх дисциплін для студентів інституту з 1 вересня 1990 р. мало проводитися лише українською мовою.

31 жовтня 1990 р. вчена рада ТІНГ затвердила концепцію розвитку українознавства в інституті (протокол № 3), на основі якої 12 грудня 1990 р. ректор видав наказ № 262 «Про українознавчу роботу в інституті».

Активну державницьку позицію відстоювало студентство ТІНГ, яке, об'єднавшись у Студентське братство на чолі з Олегом Войтовичем, вдавалося до різних політичних заходів, спрямованих на подальшу демократизацію суспільного життя.

Зі здобуттям Україною незалежності, початком розбудови ринкової економіки наш заклад вступив у нову фазу розвитку. Перед ним відкрилися значно ширші можливості та свобода у навчальній, виховній, науковій і громадській діяльності.

Було взято курс на вдосконалення, розширення й оптимізацію мережі факультетів, кафедр, нових навчальних і науково-дослідних підрозділів.

На початок 1991 р. в інституті працювали 349 викладачів, об'єднаних у 27 кафедр, понад 60% з яких мали вчені ступені і наукові звання, в т. ч. 22 доктори наук, професори. Вони готували спеціалістів за 7 спеціальностями (14 спеціалізаціями) на 9 факультетах: економічного і соціального планування, обліково-економічному, фінансово-економічному, кредитно-економічному, аграрно-економічному, зовнішньоекономічної діяльності, заочному, вечірньому, підвищення кваліфікації. Діяло підготовче відділення з денною та заочною формами навчання. Контингент студентів становив 7400 осіб.

У період функціонування ТІНГ продовжився процес створення в його структурі нових підрозділів.

Чимало зусиль для впровадження у навчальний про-

УПЕВНЕНО, ГІДНО, ВЕЛИЧНО ПІДТРИМУЄМО ТВІЙ СТРИМКИЙ ЛЕТ - СЛАВСЯ, ЕКОНОМІЧНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ!

Захист комплексних дипломних робіт, 1991 р.

цес комп'ютерної техніки, створення нових лабораторій і комп'ютерних класів докладав Юрій Максимович Карбовський, канд. техн. наук (1966 р.), проф. (1990 р.), який перебував на посаді проректора з навчальної роботи (навчально-методична робота, інформатика та економічна інформація) з 1 вересня 1993 р. до 15 травня 1995 р.

Науковці ТІНГ розробляли пріоритетні плани підвищення ефективності розвитку народного господарства країни. Тернопільський інститут народного господарства підтримував зв'язки зі спорідненими вчн і академіями наук України і СРСР, а з часом масштаби його наукової діяльності почали виходити на міжнародний рівень. Зовнішні зв'язки здійснювалися на основі міждержавних і прямих угод, а також на основі особистих контактів викладачів і студентів.

Активною була участь викладачів і студентів інституту у міжнародних конференціях: українців світу — в Чехословаччині; з диференційованих рівнів — у Болгарії; з робототехнічних та інтелектуальних систем — у Греції; з бухгалтерії в умовах ринку капіталу та страхування — у Польщі; «Молодь — лідер майбутнього» — у США; у семінарі шкіл бізнесу — у Швейцарії і Фінляндії та ін.

З початку 1992 р. у ТІНГ перебували професор Яспер ван дер Клоостер із Голландії, професори Лівовський і Мацківич-Гольнік із Лодзинського університету (Польща), магістри Кедрович і Запальський із Центру інформатики Вищої інженерної школи Радома (Польща), доцент Врачовський зі Свіштовської господарської академії (Болгарія), а також інші вчені — П. Юлі-Олмі (Фінляндія), подружжя Едвін і Катрін Долани, К. Каменов (Болгарія), Д. Х'юко (США). Навчальні заняття в нашому інституті проводили доктор Нью-Йоркського університету Ц. Ваукхен, професор Коледжу бізнесу при Іллінойському університеті Я. Комарницький (США), професор Університету Ватерлоо М. Лазарович (Канада), професор Ноттінгемського університету Я. Гібсон (Англія) та ін. Постійні контакти ректорат підтримував із провідними вченими-економістами діаспори: тодішнім радником Президента України, професором Б. Гаврилишиним (Швейцарія), професором А. Масюком (США), колишнім дисидентом, політичним в'язнем сибірських тюрем, професором В. Морозом, магістром І. Гевком (США).

Серед закордонних учених, які брали участь у вирішенні проблем перебудови навчального процесу, підвищенні кваліфікації кадрів, розвитку економічної науки в ТІНГ, слід відзначити також професора І. Геблера, який започаткував у нашому навчальному закладі викладання економічних дисциплін іноземними мовами (без перекладачів), прочитавши у 1991 р. курс лекцій німецькою мовою, провівши семінарські заняття

Над ТІНГ замайорів синьо-жовтий стяг, 1991 р.

і прийнявши заліки з мікроекономіки, доктора Й. Куява з Університету м. Франкфурта-на-Майні (Німеччина), професора М. Джоунса з Європейської школи бізнесу з Лондона (Великобританія). Будучи у студентські роки політичним в'язнем режиму Східної Німеччини, Іоакім Геблер добре розумів наші проблеми, пов'язані із переходом до посткомуністичного суспільства. Є. В. Савельєв згадує, що І. Геблер прочитав курс лекцій з мікроекономіки (тоді в Україні тільки починали освоювати цю науку) і прийняв у студентів екзамен, що стало першим досвідом викладання іноземною мовою фахових дисциплін. Пізніше фахівці вчн переклали посібник Геблера з мікроекономіки, який став основою викладання дисципліни не тільки в Тернополі, а й у провідному у Україні економічному виші — Київському інституті народного господарства і завдяки якому почався процес поступової заміни гегемонії марксистсько-ленінської економічної теорії у підготовці в Україні економістів.

29 листопада 1989 р. вчена рада Тернопільського інституту народного господарства підтримала ініціативу студентів факультету економічного і соціального планування щодо створення локального комітету найбільшої міжнародної студентської асоціації, що єднає студентів з більш ніж 80-ти країн світу, «AIESEC-Тернопіль» і вступу інституту в Національний комітет AIESEC.

Важливим кроком у формуванні позитивного іміджу ТІНГ у науковому світі стало створення першої спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій — К 12.01.01. Вона була затверджена наказом ВАКУ України № 104 від 10 червня 1993 р. і проводила захист дисертацій зі спеціальностей: 08.00.05 «Економіка планування, організація управління народним господарством і його галузями»; 08.00.12 «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності (економічна галузь наук)».

Певних успіхів за період свого існування Тернопільський інститут народного господарства досяг у художній самодіяльності та спорті. Спортивна чоловіча команда з гандболу (тренер Я. Б. Павленко) у 1991 р. стала чемпіоном України серед команд І групи, а в 1992–1993 рр. — бронзовим призером.

Велике значення для лікування та оздоровлення працівників і студентів вчн мало створення згідно з наказом ректора № 96 від 25 квітня 1990 р. Центру здоров'я, який об'єднав лікувально-профілактичні заклади (здоровпункт, санаторій-профілакторій), кафедри фізичного виховання, педагогіки та медико-екологічних і соціальних проблем здоров'я.

Незважаючи на глобальні суспільні катаклізми, багатотисячний колектив Тернопільського інституту народного господарства гідно прийняв виклики часу, зайнявши чільне місце в економічному освітньому просторі незалежної України.

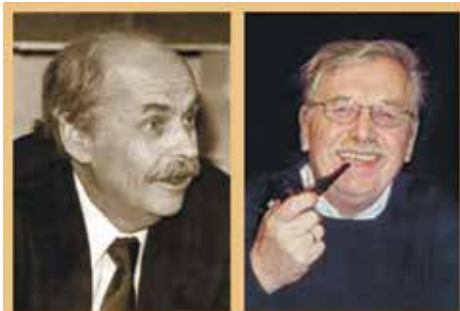
Тернопільська академія народного

На фото: Презентація «Економічної енциклопедії», 2000 р.

Відкриття Інтегрованої Німецько-Української програми, 2003 р.

Б. Д. Гаврилишин Яспер ван дер Клоостер

Перший номер газети ТАНГ «Академія», 1994 р.

Навчальний корпус ТАНГ, 1995 р.

Новий етап розвитку нашого навчального закладу було започатковано в 1994 році, коли за результатами акредитації відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 592 «Про вдосконалення вищих навчальних закладів» від 29 серпня 1994 р. на базі ТНГ було створено Тернопільську академію народного господарства (ТАНГ) — вищий навчальний заклад університетського типу з найвищим рівнем акредитації. Його презентація відбулася 28 жовтня, тому цей день, за рішенням вченої ради, став Днем академії — святом усіх її студентів, викладачів і співробітників.

Основні питання розвитку академії вирішував Сенат, який з 1994 р. очолював, обраний Президентом ТАНГ, уродженець Тернопільщини, академік НАН України Б. Д. Гаврилишин. Поточною діяльністю керували ректорат і вчена рада на чолі з ректором — професором О. А. Устенком. Основні засади функціонування навчального закладу були закріплені в Статуті ТАНГ.

Разом із присвоєнням нашому навчальному закладу статусу академії, згідно з рішенням вченої ради від 14 вересня 1994 р. та наказом ректора № 119 від 20 вересня 1994 р., було започатковано випуск однойменної багатотиражної газети. Її перший номер побачив світ 28 жовтня 1994 р. Редагував «Академію» М. С. Федик, а згодом — М. І. Баліцька, член Національної спілки журналістів України та Національної спілки письменників України.

З 1995 р. у ТАНГ функціонує відділ зв'язків з випускниками з метою налагодження контактів з ними. Того ж року була створена Асоціація випускників, що об'єднує людей, яким небайдужа доля альма-матер.

Особливістю структурної побудови ТАНГ було те, що у ТФЕІ і ТНГ — факультети, а в академії — реорганізовані в автономні підрозділи — інститути, кількість яких із часом досягнула десяти. До вже наявних інститутів — міжнародного бізнесу і менеджменту, обліку й аудиту, фінансів, банківського бізнесу, економіки та управління, аграрного бізнесу, менеджменту в будівельному комплексі — додалися нові. У 1994 р. на базі спеціальності «Автоматизовані системи управління (АСУ)» факультету економіки і управління було утворено Інститут комп'ютерних інформаційних технологій (перший директор — проф. А. О. Саченко). У 1995 р. на базі відкритого у 1973 р. факультету підвищення кваліфікації керівних працівників і спеціалістів народного господарства (з 1992 р. — факультету післядипломного навчання) було засновано Інститут післядипломної освіти (директор — проф. П. Г. Вашків) — один із найбільших закладів такого типу в Україні.

У березні 1998 р. створено юридичний інститут на базі одноіменного факультету. Виконувачем обов'язків директора інституту призначено канд. юрид. наук, доц. Я. М. Пігача.

29 квітня 1999 р. з ініціативи редакції газети «Академія», профкому студентів і студентських активістів утворено Студентську раду ТАНГ. До студентської ради увійшли по два представники від кожного інституту академії та два представники від профкому студентів. Відповідні ради були утворені також в інститутах. Із заснуванням академії, розвитком демократичних принципів її управління й академічного «федералізму», коли структури діють порівняно автономно, було відкрито територіальні віддалені навчальні підрозділи ТАНГ.

У 1999 р. за фінансової підтримки Програми Європейського Союзу «Tempus-Tacis» створено Центр європейських і міжнародних студій (ЦЄМС), і вже у 2001 р. відбувся перший випуск магістрів європейських студій за спеціальністю «Державна служба» (спеціалізація «Світова та європейська інтеграція») та «Міжнародна економіка» (спеціалізація «Європейська економіка»). На підставі Договору про співпрацю між ТАНГ та Ягеллонським університетом (м. Краків, Польща) з червня 2001 р. на базі юридичного інституту створено Школу польського і європейського права. Розширення зв'язків із провідними ВНЗ Європи дало можливість ТАНГ стати членом Європейської асоціації міжнародної освіти (м. Амстердам, Нідерланди).

Вчені академії співпрацювали з науковцями 23 країн. Співпрацюючи з європейськими університетами, керівництво ТАНГ водночас переймало в них передовий досвід організації навчального процесу, всіляко намагалося узгоджувати наші навчальні плани з вимогами до навчання у провідних закладах Європи. Новою формою підготовки фахівців найвищого освітньо-кваліфікаційного рівня стала для ТАНГ магістратура, створена у 1996 р. Тоді ж, згідно із проведеним Головним управлінням Державної служби України конкурсом, наш навчальний заклад виборов право здійснювати підготовку магістрів в освітній галузі «Державне управління» за спеціальністю «Державна служба». Наступного року згідно з наказом ТАНГ № 212 від 24 липня 1997 р. на денній формі навчання, з ініціативи і безпосередньої участі проректора з науково-педагогічної роботи Григорія Павловича Журавля (обіймав посаду з 4 січня 1993 р. по 31 серпня 2013 р.), розроблено і запроваджено модульно-рейтингову систему поточного і підсумкового контролю рівня знань студентів, яка трансформувалась в кредитно-модульну систему організації навчального процесу, сформовано університетські стандарти підготовки фахівців з урахуванням ступеневої системи освіти,

господарства (1994–2005)

відкрито цілу низку нових спеціальностей, проведено чотири акредитації університету, започатковано дистанційну форму навчання.

Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес і розроблення методичного забезпечення на основі комп'ютерних інформаційних систем продовжував проректор з навчальної роботи (з питань інформатики та методичної роботи) Олександр Степанович Олексюк, доктор економічних наук, професор, дійсний член Української академії економічної кібернетики (обіймав посаду з 1 червня 1995 р. до 21 серпня 2003 р.).

У 1997 р. ТАНГ під'єднано до Всесвітньої інформаційної мережі Інтернет, створено її веб-сторінку, доступ до якої став відкритим. У 2000 р. згідно з наказом ректора ТАНГ № 424 від 27 жовтня з метою подальшого розвитку системи використання мережі Інтернет у навчальній, науковій та управлінській сферах при регіональному комп'ютерному центрі академії створено інтернет-відділ, який очолив О. Є. Воробйов.

Якщо у 1994–1995 н. р. академія готувала економічні кадри за 3 напрямками і 7 спеціальностями, то у 2004–2005 н. р. — за 9 напрямками і 21 спеціальністю. Кількість випускників зросла більш ніж у 8 разів — з 1621 у 1994 р. до 13 259 у 2005 р.

На посаді проректора з наукової роботи з 29 квітня 1993 р. до 30 серпня 2002 р. працював Зіновій Володимирович Гуцайлюк, д-р екон. наук (1992 р.), професор (1992 р.), академік Академії економічних наук України. Щорічно науковці нашого ВНЗ видавали понад 500 наукових праць, серед яких у середньому понад 20 монографій, підручників і навчальних посібників. Значна частина з них вийшла у видавництві ТАНГ «Економічна думка», заснованому в червні 1997 р. Періодичні фахові наукові журнали академії: «Вісник Тернопільської академії народного господарства», «Комп'ютинг», «Журнал європейської економіки», який виходить трьома мовами: українською, російською та англійською, «Світ фінансів», перше періодичне молодіжне наукове видання «Наука молоді». Поряд із збільшенням навчальних та наукових підрозділів у ТАНГ помітно зміцніла матеріально-технічна база. Одним із пріоритетних напрямів діяльності ТАНГ залишалися охорона здоров'я і медичне обслуговування студентів та працівників. З цієї метою у 1995 р. було створено службу здоров'я академії, а при ній — Центр медико-оздоровчої роботи, який об'єднував здоров'я пункт, санаторій-профілакторій, аптеку, лікарів служби здоров'я академії і працював у тісному контакті з центром фізичної культури і спорту. Колектив академії продовжив славні спортивні традиції попередників. Найбільших успіхів досягнув дзюдоїст Роман Гонюк — чемпіон України, дворазовий чемпіон Європи, срібний призер чемпіонату світу, неодноразовий призер міжнародних турнірів класу «А», срібний призер XXVIII Олімпійських ігор в Афінах (2004 р.).

Певних успіхів досягли танцюїсти у художній самодіяльності.

У 1995 р. у ТАНГу відбувся перший конкурс краси «Міс Академія-95». Найчарівнішою студенткою обрано Наталію Бучинську — другокурсницю Інституту обліку і аудиту (зараз — співачка, народна артистка України).

У березні 2002 р. проф. О. Устенко став народним депутатом України, 26 квітня 2002 р. виконувачем обов'язки ректора ТАНГ призначили професора Сергія Ілча Юрія, який пройшов шлях від студента тодішнього Тернопільського фінансово-економічного інституту до директора інституту фінансів академії. Професор С. І. Юрій виграв вибори з програмою, яка передбачала розвиток демократичних засад в управлінні вищим навчальним закладом, зміцнення його матеріально-технічної бази, поліпшення системи стимулювання і підвищення матеріального добробуту, умов праці та відпочинку працівників і студентів, зростання іміджу академії як в Україні, так і за її межами.

Упродовж 2002–2010 рр. проректором з наукової роботи призначено Алу Федорівну Мельник, д-р екон. наук (1997 р.), професора, дійсного члена (академіка) Української академії кібернетики, дійсного члена (академіка) Академії економічних наук, заслуженого діяча науки і техніки України.

30 березня 2005 р. Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням створив на базі Тернопільської академії народного господарства Тернопільський державний економічний університет (ТДЕУ).

Серед джерел, які слугували написанню історії нашого поступу, особливе місце займають спомини ректорів, провідних фахівців, ветеранів праці тощо. Друкуємо уривок зі спогадів Олександра Андрійовича Устенка, який упродовж 18 років (з 1984 р. до 2002 р.) був ректором нашого ВНЗ: «ГПередати в коротких спогадах цей період надзвичайно складно. Багато що призабулося, дріб'язкове шезло, а основні етапи життєвих колізій з плином часу дещо втратили свою актуальність. Згадуючи ті чи інші події або вчинки, замислюєшся над тим, що самому собі вони залишаються важливими, але можуть бути зовсім не цікавими для нинішнього читача. Однак пройдено певний відрізок життєвого шляху, а це доля багатьох людей, їхнє життя, становлення характеру, особливо для молоді. З цього шматка життя може засвітитися щось позитивне і промайнути, але воно було і виявилось у становленні та розвитку нашого навчального закладу...».

Адміністрація ТАНГ, 2003 р.

Спортивна еліта ТАНГ, 2004 р.

Корпус № 10

Працівники та студенти ТАНГ — активні учасники Помаранчевої революції, 2004 р.

Тернопільський державний економічний

30 березня 2005 р. Кабінет Міністрів України розпорядженням № 72-р задовольнив клопотання вченої ради нашого навчального закладу, облдержадміністрації та Міністерства освіти і науки України, створивши на базі Тернопільської академії народного господарства Тернопільський державний економічний університет (ТДЕУ).

Перебуваючи 28 травня 2005 р. в університеті з нагоди зустрічі випускників 1975 р., Президент України Віктор Ющенко у вітальному виступі перед випускниками, студентами і викладачами наголосив, що інститут, який він закінчив тридцять років тому, дав йому глибокі знання та виховав любов до України. **«Я гордий, що закінчив цей інститут. Це є істинна школа»**, — заявив глава держави, відзначивши, що надзвичайно любить приїжджати до своєї *alma mater*. Він також вів мову про якість освіти в державі та відзначив потребу в модернізації всієї української системи освіти. Президент побажав, щоб якість освіти в університеті завжди була на високому рівні.

23 червня 2005 р. відбулися вибори першого ректора ТДЕУ, оскільки із ліквідацією ТАНГ і створенням на її базі університету були припинені повноваження ректора. За результатами таємного голосування попередній ректор, професор Сергій Юрій набрав 64 %.

Зі створенням Тернопільського державного економічного університету (далі — ТДЕУ) відбулися деякі зміни у його структурі. Зокрема, замість колишніх інститутів створено факультети: аграрної економіки і менеджменту, банківського бізнесу, економіки і менеджменту інвестицій, економіки і управління, комп'ютерних інформаційних технологій, міжнародного бізнесу і менеджменту, обліку та аудиту, Українсько-Нідерландський факультет економіки та менеджменту, фінансів, юридичний. Згідно зі Статутом університету, факультет створюється за рішенням вченої ради за умови, якщо до його складу входить не менш ніж три кафедри і в ньому навчаються щонайменше 200 студентів денної форми навчання. Питання факультетського життя вирішували вчені ради, які діяли на всіх факультетах. Працювали студентські органи самоврядування, профком, студентські ради в гуртожитках.

У квітні 2005 р. відбулася реорганізація Центру довузівської підготовки, інституту післядипломної освіти і Центру підготовки магістрів у Центр довузівської, післядипломної та магістерської підготовки. У його складі створено відділи довузівської підготовки; післядипломної освіти та підвищення кваліфікації; магістерської підготовки. Очолив Центр завідувач кафедри економіко-математичних методів і моделей О. Т. Іващук.

Ефективна діяльність університету забезпечує належний кадровий потенціал. Оновлення та якісне

- Нагородження першого ректора ТДЕУ Л. О. Каніщенка орденом Ярослава Мудрого V ступеня

- Професор, ректор ТДЕУ С. І. Юрій

- Відкриття бібліотеки електронних ресурсів, 2006 р.

- Урочистості з нагоди святкування 40-річчя вищого навчального закладу, 2006 р. Присутні вітали солісти Національної опери України Марія Стеф'юк і Володимир Гришко, народні артисти України Наталія Бучинська, Василь Зінкевич, Павло Дворський, заслужений артист України Володимир Пушкар та ін. Навіть після закінчення величавого дійства його учасники ще довго не розходилися по домівках.

університет (2005–2006)

поліпшення складу науково-педагогічних і наукових працівників — це один із найголовніших чинників успішного виконання проектів різних рівнів. Професорсько-викладацький персонал ТДЕУ налічував 1260 осіб, серед них: 73 доктори наук, професори, понад 450 кандидатів наук, доценти, яких об'єднано у 58 кафедр.

Для входження у європейський освітній простір ТДЕУ активно підтримував експеримент з реалізації принципів Болонської декларації. Вчена рада визначила основні завдання відповідно до вимог і принципів Болонської декларації згідно з якими функціонування вищої освіти ґрунтується на збереженні досягнень і традицій національної вищої школи, інтеграції системи вищої освіти у світовий освітній простір, державній підтримці підготовки кадрів з вищою освітою для забезпечення потреб ринку праці, особливо у сільській місцевості, розширенні доступу до якісної освіти та мобільності студентів, забезпеченні працевлаштування випускників. Ключовим завданням стала орієнтація вназ на кінцевий результат: знання, вміння й навички випускників мають бути застосовані і використані на користь держави.

У ТДЕУ розроблено та впроваджено Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу, Інтеграція у міжнародний освітньо-науковий простір вимагала й управлінських рішень щодо міжнародних програм, за якими навчалися студенти. Так, на факультеті міжнародного бізнесу та менеджменту запроваджено Українсько-Німецьку програму двох дипломів, Українсько-Грецько-Іспанську програму з міжнародного туризму, Англomовну програму з міжнародної економіки та туризму, Українсько-Американську програму з комп'ютерних наук, а факультет фінансів — Українсько-Польську програму з фінансів і страхування.

Відбувалися зміни щодо якісного наповнення освітніх програм. Експериментальною базою став Українсько-Нідерландський факультет економіки та менеджменту.

Бібліотека ТДЕУ поповнилася англomовною літературою. Придбано у загальній кількості приблизно 600 000 електронних і друкованих книг.

Багатогранна діяльність університету фокусувалася на продуктивності науково-дослідних проектів. Учені досліджували проблеми підвищення ефективності розвитку ринкової економіки, підприємництва й бізнесу та інші питання. Загалом наукова діяльність скоординована з науковими напрямками діяльності Західного наукового центру НАН України та Міністерства освіти і науки України.

Функціонувала Науково-координаційна рада Західного наукового центру НАН України та МОН України у Тернопільській області, яку очолював ректор ТДЕУ, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України С. І. Юрій.

Починаючи з 1992 р. і донині здійснюється виконання науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету МОН України.

В університеті на цей час функціонували докторанти з чотирьох спеціальностей та аспірантура з 18, працювали 3 спеціалізовані вчені ради за трьома спеціальностями: «Світове господарство і міжнародні економічні відносини», «Фінанси, грошовий обіг і кредит», «Інформаційні технології». Усього за весь період існування рад захищено 136 кандидатських і 12 докторських дисертацій, зокрема у 2005 р. — 18 кандидатських та 2 докторські дисертації. Упродовж 2005–2006 рр. здійснювалися заходи з організації науково-дослідної роботи студентів у межах єдиної системи неперервної підготовки фахівців вищої кваліфікації від бакалаврату до аспірантури.

Задекларована побудова інформаційного суспільства в Україні, потреба у висвітленні діяльності універси-

Ректор ТДЕУ С. І. Юрій і студенти

Учасники II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Облік і аудит», 2006 р.

тету в медіа-просторі, налагодження дієвих контактів із друкованими й електронними засобами інформації зумовили створення у березні 2006 р. прес-центру у складі керівника О. В. Васильків та Я. А. Семчука, Я. М. Чайківської, О. О. Федорович.

З огляду на створення ТДЕУ 7 лютого 2006 р. газету «Академія» за рішенням вченої ради було перейменовано на «Університетську Думку» (редактор М. І. Баліцька).

Важливою точкою відліку в історії вищого навчального закладу стало 29 вересня 2006 р., коли відповідно до Указу Президента України В. Ющенка ТДЕУ було надано статус «національний», що збіглося в часі із 40-річчям створення.

Оскільки Тернопільський національний економічний університет — правонаступник ТДЕУ, то посаду ректора і надав обіймав д-р екон. наук, професор С. І. Юрій. У структурі вназ функціонували 10 факультетів і 3 інститути, що готували фахівців за 9 напрямками, 22 спеціальностями, навчально-консультаційні центри. Неабиякого емоційного піднесення відзначенню річниці заснування університету надав святковий концерт, що відбувся у Палаці культури «Березіль».

Найвідоміший випускник ТДЕУ — Президент України Віктор Ющенко, — відзначивши важливість доступу до сучасних інформаційних технологій, під час святкування відкрив університетську бібліотеку електронних ресурсів.

Високий статус Тернопільського національного економічного університету зобов'язує його колектив з особливою відповідальністю ставитися до своєї праці, вдосконалювати навчальний процес відповідно до вимог часу.

Тернопільський національний економічний університет (2006–2016)

Комісія з розподілу випускників кафедри податків і фіскальної політики на роботу в органи Митної служби України, 2007 р.

Вручення свідоцтв випускникам програми перепідготовки та підвищення кваліфікації військовослужбовців ЗСУ, звільнених у запас, та членів їх сімей, яка реалізовується у рамках проекту «Україна — Норвегія», 2015 р.

Капличка Різдва Пресвятої Богородиці на території ТНЕУ

Діяльність Тернопільського національного економічного університету визначається Конституцією України, Законами України («Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність»), указами Президента України та постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., Державною цільовою науково-технічною та соціальною програмою «Наука в університетах» на 2008–2012 рр., Національною рамкою кваліфікацій, Статутом університету тощо.

Високий рейтинг університету підтверджено відповідними перевірками, експертними оцінками.

У своє 45-річчя, що святкували в 2011 р., за словами ректора, університет вступав у вік зрілості й утвердження, розквіту й осмислення, тобто для нього настав час стрімкого злету, будучи перепочинком на перевалі між учора і завтра. Одним зі складників іміджу університету як вищого навчального закладу є зміцнення його кадрового потенціалу. Вхідження України у Болонський процес та набутий досвід організації навчального процесу з використанням кредитів ECTS зумовили прийняття рішення про трансформацію наявних навчальних планів відповідно до умов, за яких навчальне навантаження студента має визначатися як у годинах, так і в залікових кредитах. У контексті зазначених змін здійснено перехід із триместрового до двосеместрового навчання (2006–2007 рр.),

з 18 лютого 2009 р. до 1 липня 2013 р. посаду проректора з науково-педагогічної роботи, а з 1 липня 2013 р. — першого проректора обіймає заслужений працівник освіти України, канд. фіз.-мат. наук, доц. Микола Іванович Шинкарик. За цей період організовано діяльність семінару педагогічної майстерності, насамперед, для молодих викладачів, здійснено перехід від модульно-рейтингової до Європейської кредитно-трансферної системи системи (ECTS), яка забезпечує якісну ступеневу освіту, її особистісну орієнтацію, створено умови для оновлення змісту і форм організації навчально-виховного процесу, запроваджено освітні інноваційні та інформаційні технології, поглиблено формування системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості. Особливе значення у підготовці фахівців належить забезпеченню студентів навчально-методичною та науковою літературою. Великою мірою доступ літератури забезпечує бібліотека ТНЕУ, в полі зору якої перебувають проблеми, пов'язані із задоволенням щоразу вищих інформаційних запитів користувачів. Вагомими стимулами для студентів залишалися відзнаки, іменні стипендії. Вихованці університету брали активну участь у всеукраїнських олімпіадах та міжнародних молодіжних економічних форумах, пробують себе у практичній діяльності. Упродовж 2005–2011 рр. 56 студентів стали переможцями II етапу Всеукраїнських студентських олімпіад.

У 2009 р. університет отримав нову ліцензію МОН України на підготовку магістрів зі спеціальності «Державна служба» у кількості 50 осіб на денній і 150 осіб на заочній формах навчання. Спеціальність була акредитована за четвертим рівнем. Успіх науково-дослідної роботи презентували наукові школи. Увага наукової спільноти університету була сфокусована на виконанні держбюджетних тем, у яких досліджували питання економічного, інституційного, організаційного механізму державного управління, а саме: «Концептуальні засади розвитку бюджетного процесу в умовах демократичних та економічних перетворень» (під керівництвом д-ра екон. наук, проф. С. І. Юрія); «Бюджетні важелі подолання бідності в Україні» (під керівництвом д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко); «Формування концептуальних основ модернізації суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін»; «Інституційне забезпечення структурних трансформацій в національній економіці» (під керівництвом д-ра екон. наук, проф. А. Ф. Мельник); грант Президента України «Модернізація технологій управління економічним розвитком муніципальних утворень», який виконувався докторантом кафедри державного і муніципального управління Г. Л. Монастирським.

З 2010 року посаду проректора з наукової роботи обіймає учений-економіст, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Академії будівництва України, академік Академії економічних наук України

Зеновій-Михайло Васильович Задорожний. Сьогодні ТНЕУ є власником 196 патентів України на винаходи та корисні моделі. Важливим резервом поповнення університету висококваліфікованими кадрами були аспірантура з 18 наукових спеціальностей та докторантура із чотирьох спеціальностей. На базі наукових шкіл університету працювали 3 спеціалізовані вчені ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій.

У 2007 р. університет приєднався до Європейської асоціації університетів. У жовтні 2007 р. у ТНЕУ засновано Інформаційний центр ЄС. У 2008 р. важливим аспектом визнання досягнень професорсько-викладацького колективу стало приєднання вищого навчального закладу до світової університетської спільноти й підписання ректором Великої хартії університетів.

Доброю традицією у ТНЕУ є національно-патріотичні, культурно-мистецькі, морально-правові, спортивні проекти. Для формування та зміцнення матеріально-технічної бази, підтримки в належному стані навчальних корпусів, гуртожитків, споруд, обладнання функціонує управління з питань соціально-економічного розвитку, яке очолює проректор з питань соціально-економічного розвитку Василь Ярославович Булавинець. Важливими структурними підрозділами університету також є Будинок культури, Музей історії, Центр фізичної культури і спорту, ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», газета «Університетська думка», наукова бібліотека, база відпочинку «Жорнава», спортивно-оздоровчий табір «Більче-Золоте» та ін.

Плідна праця ректора проф. С. І. Юрія відзначена орденом «Честь і слава Тернопільщини». Востаннє звертаючись до університетської родини, Сергій Ілліч процитував Ліну Костенко: «Людина нібито не літає... А крила має. А крила має!» На жаль, 11 листопада 2012 року ТНЕУ зазнав великої втрати: на шістьдесят третьому році пішов із життя ректор, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних фінансів, академік Сергій Ілліч Юрій (30 січня 1950 р. — 11 листопада 2012 р.), заслужений діяч науки і техніки України, Почесний професор «Doctor Honoris Causa» Стопанської академії «Д. А. Ценов» (Болгарія), Почесний професор Міжнародного Віденського університету, Дійсний член Клубу ректорів Європи.

Першими кроками в. о. ректора ТНЕУ, д-ра екон. наук, проф. А. І. Крисоватого було вшанування світлої пам'яті С. І. Юрія. З кінця 2012 р. обов'язки ректора ТНЕУ виконував доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, «Doctor Honoris Causa» Стопанської академії «Д. А. Ценов» Андрій Ігорович Крисоватий.

На конференції трудового колективу, яка відбулася 15 березня 2013 р., у голосуванні за кандидатуру ректора взяв участь 251 делегат. Професорсько-викладацький колектив ТНЕУ, студенти, працівники одногослоно підтримали А. І. Крисоватого. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 140-к від 15 квітня 2013 р. доктор економічних наук, професор Андрій Ігорович Крисоватий призначений на посаду ректора ТНЕУ. Вперше в історії нашого навчального закладу цю посаду обіймає уродженець Тернопільщини, представник Галицького краю, що дав Україні та світові чимало славетних імен. Серед їхньої когорти варто відзначити І. Франка, В. Гнатюка, І. Пулюя, О. Барвінського, А. Шептицького...

Наш університет — єдиний український нестололичний внз, який має філію за кордоном — у Єревані, столиці Вірменії, де навчаються понад 500 студентів українського походження. Вона успішно конкурує на ринку освітніх послуг з університетами США, Франції.

В університеті працює потужний колектив, якому до снаги вирішення найскладніших завдань, які висуває сьогодення. Однак це тільки початок. Свій 50-літній ювілей університет зустрічає зі значними здобутками, великими надіями і перспективами. На часі перед науковцями, працівниками та студентами університету постає стратегічне завдання — вийти на рівень сучасних світових вищих навчальних закладів та своєю діяльністю допомагати Україні активно інтегруватися у європейський простір.

У 2015 році під час відзначення Дня знань у стінах вищого навчального закладу була закладена капсула часу. Університетська родина Тернопільського національного економічного університету, звертаючись у посланні до наступних поколінь, промовляє:

- Ми цінуємо минуле, але, базуючись на досягнутому, будуємо майбутнє!

Презентація наукового видання «Фінансова думка України», 2010 р.

Вручення дипломів ТНЕУ студентам з Польщі-випускникам Українсько-Польської програми фінансів і страхування, 2008 р.

Т. С. Смовженко, А. І. Крисоватий під час засідання Координаційної ради науково-навчального комплексу «Економосвіта», 2015 р. Зустріч адміністрації ТНЕУ з бійцем АТО, професором університету М. В. Лазаровичем, 2015 р.

ГІМН Тернопільського національного економічного університету

Слова Марії БАЛІЦЬКОЇ,
Музика Остапа ГАВРИША
Затверджений Вченою радою ТНЕУ у 2006 р.
У Терен-полі є Національний
Економічний університет!
Звучить сміливо
заклик тріумфальний –
Вперед – до знань! До успіхів – вперед!
Тут сивочолі, мудрі професори
Передають свій досвід і знання,
І наукові їх зростають школи –
Одне з найбільших вузу надбання.

Приспів:

Упевнено, гідно, велично
Підтримуєм твій стрімкий лет...
Слався, Економічний
Національний Університет!

В Економічній університеті
Зібралась молодь – України цвіт!
Випускники численних факультетів
Репрезентують нас на цілий світ.
Всесвіт зове і ждуть
нові вершини!

Нам сонце щедро осяває шлях...
Вперед – до знань!
До успіхів – невпинно!
Прославим Alma-mater у віках!

Приспів:

Упевнено, гідно, велично
Підтримуєм твій стрімкий лет...
Слався, Економічний
Національний Університет!

День вишиванки у ТНЕУ, 2015 р.

Художній колектив «Галичанка»

конкурсі Національної спілки журналістів України, поетка, романіст Марія Баліцька.
У день славного ювілею Університету із великою приємністю хочеться згадати усіх, хто брав про вихід у світ нашого часопису. Але про все – за порядком. Разом із присвоєнням нашому закладу статусу «Академія» було створено однойменну газету, перший номер якої побачив світ 28 жовтня 1994 р.

Газету випускали журналісти Марат Федик і Марія Баліцька. При редакції газети працювали гуртки творчої молоді «Сузір'я», молодих журналістів, проводилися круглі столи і зустрічі з цікавими особистостями.

У різні роки в редакції працювали шеф-редактор Олександр Вільчинський, провідний редактор Володимир Ханас, кореспондент Оксана Гуменюк, коректори Оксана Бойчук, Інна Буняк, Марія Лосик, Інна Карел; верстку здійснювали Ігор Романець, Руслан Грицина, Олег Різник, Олександр Шибистий, Ігор Барський, Любов Безушко, Володимир Шпак, Володимир Французов, Марія Баліцька.

Упродовж першого десятиріччя випуску до газети подавав офіційні і художні фотографії завідувач фотолaboratorії Михайло Бенч.

На шпальтах газети представляв деякі свої роботи художник Юрій Федоров. Останні 13 років фотографії до газети подавали Ярослав Старенраво, Христина Циквас, Надія Ротман, Володимир Кусмарцев...

Активними дописувачами газети «Університетська думка» є студенти Олександра Струмчинська, Юлія Ковальчук, Іванна Герман, Сніжана Радик, Віра Лукіяна, Марія Вільшанська, Вікторія Богатюк, Мар'яна Луців, Оксана Мартинюк, Тетяна Сич, Володимир Шлюсарчин, Олесь Соболик, Володимир Карий, Тетяна Глуха, Мир'яна Соловенок, Зоряна Стацишин, Тетяна Редько, Олена Борисяк, Оксана Балуцька і Андрій Луцик з відділу гуманітарної освіти та виховання (керівник - Світлана Сорочинська).

На шпальтах газети представляють наукові і творчі досягнення студентів, працівників та викладачів університету; спортивне та культурне життя ТНЕУ; цікаві гості редакції, серед яких і ректор університету, д.е.н., професор Андрій Крисоватий, і д. пол.н., професор кафедри документознавства, інформаційної діяльності та українознавства Микола Васильович Лазарович, який став лауреатом конкурсу «Людина року – 2015»...

Редакція газети «Університетська думка» активно співпрацює із відділом інформації та зв'язків з громадськістю під керівництвом Олени Васильків, який щорого ділиться з часописом і новинами, і фотографіями зі щоденного життя Тернопільського національного економічного університету.

На фото - День Знань у ТНЕУ і, традиційно, в дарунок першокурсникам - газета «Університетська думка» з рук редактора члена НСЖУ, члена НСПУ Марії Баліцької.

ГАЗЕТА «Університетська Думка»

упродовж 22 років гуртує однодумців,
пробуджує національну свідомість,
виховує патріотизм, скеровує до
духовності тисячі працівників і сту-
дентів Тернопільського національного
економічного університету.

Керівництво газетою здійснює член
Національної спілки журналістів України,
член Національної спілки письменників
України, дипломант Всеукраїнського
конкурсу журналістів «Українська Ма-
донна», лауреат літературних премій
ім. Володимира Вихруца, ім. Мирона
Утриска, ім.І.Блажкевич, «Коронації
Слова» та премії ім. Петра Гнатенка у

конкурсі Національної спілки журналістів України, поетка, романіст Марія Баліцька.
У день славного ювілею Університету із великою приємністю хочеться згадати усіх, хто брав про вихід у світ нашого часопису. Але про все – за порядком. Разом із присвоєнням нашому закладу статусу «Академія» було створено однойменну газету, перший номер якої побачив світ 28 жовтня 1994 р.

Газету випускали журналісти Марат Федик і Марія Баліцька. При редакції газети працювали гуртки творчої молоді «Сузір'я», молодих журналістів, проводилися круглі столи і зустрічі з цікавими особистостями.

У різні роки в редакції працювали шеф-редактор Олександр Вільчинський, провідний редактор Володимир Ханас, кореспондент Оксана Гуменюк, коректори Оксана Бойчук, Інна Буняк, Марія Лосик, Інна Карел; верстку здійснювали Ігор Романець, Руслан Грицина, Олег Різник, Олександр Шибистий, Ігор Барський, Любов Безушко, Володимир Шпак, Володимир Французов, Марія Баліцька.

Упродовж першого десятиріччя випуску до газети подавав офіційні і художні фотографії завідувач фотолaboratorії Михайло Бенч.

На шпальтах газети представляв деякі свої роботи художник Юрій Федоров. Останні 13 років фотографії до газети подавали Ярослав Старенраво, Христина Циквас, Надія Ротман, Володимир Кусмарцев...

Активними дописувачами газети «Університетська думка» є студенти Олександра Струмчинська, Юлія Ковальчук, Іванна Герман, Сніжана Радик, Віра Лукіяна, Марія Вільшанська, Вікторія Богатюк, Мар'яна Луців, Оксана Мартинюк, Тетяна Сич, Володимир Шлюсарчин, Олесь Соболик, Володимир Карий, Тетяна Глуха, Мир'яна Соловенок, Зоряна Стацишин, Тетяна Редько, Олена Борисяк, Оксана Балуцька і Андрій Луцик з відділу гуманітарної освіти та виховання (керівник - Світлана Сорочинська).

Рестраційне свідоцтво
ТР №424-24р від 25.12.2006 р.

Адреса редакції:

46009 м. Тернопіль, вул. Львівська, 11

+38(0352)47-50-63; +38-067-26-76-493

Gazeta@tneu.edu.ua

Головний редактор Марія Баліцька

Тарас Романів - дизайн

Фото - Відділ інформації та зв'язків з громадськістю ТНЕУ

Марія Баліцька - оригінал-макет, верстка

Газета виходить з благодійною метою для безплатного розповсюдження Тираж 1000 Зам. 21

За зміст і достовірність фактів відповідає автор публікації. Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати схвалені до друку тексти.

При передруку посилання на «Університетську думку» — обов'язкове!